

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **D. F.**, zast. JUDr. Jindrou Pavlíkovou, advokátkou, se sídlem Praha 1, Revoluční 24, proti žalované: **Městská část Praha 7 – Úřad městské části Praha 7**, se sídlem Praha 7, nábreží kpt. Jaroše 1000, za účasti **B. V.**, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 2. 2006, č. j. 2 Ca 20/2005 – 69,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Osoba zúčastněná na řízení Božena Vacátková **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí Městské části Praha 7 ze dne 26. 5. 2003, č. j. R-113, 114/03, kterým bylo zastaveno přestupkové řízení proti obviněné B. V., zahájené dne 12. 2. 2003 na základě návrhu žalobkyně. Řízení bylo zastaveno podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. e) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, (dále též jen „zákon o přestupcích“), s odůvodněním, že obviněná z přestupku v době spáchání přestupku trpěla duševní poruchou, pro niž nemohla rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem, nebo ovládat své jednání. Žalobkyně s tímto postupem správního orgánu nesouhlasila a namítala, že správní orgán vydal ve věci rozhodnutí postupem, v jehož důsledku byla zkrácena na svém právu navrhovatelky na projednání přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích, na základě jí podaného návrhu, neboť správní orgán řízení zastavil, aniž by měl pro takovéto rozhodnutí dostatečně prokázán zákonný důvod, a takový postup správního orgánu mohl mít za následek nezákonné rozhodnutí.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 18. 8. 2003, č. j. 2 Ca 26/2003 – 10, žalobu žalobkyně odmítl podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. s tím, že vyrozumění o zastavení řízení podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. e) zákona o přestupcích nepodléhá přezkumu soudu podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Vycházel z toho, že zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. e) zákona č. 200/1990 Sb. je postupem správního orgánu podle ustanovení § 76 odst. 3 věty druhé téhož zákona, proti kterému účastníci nemohou podat opravný prostředek. Podle názoru soudu toto vyrozumění nemá náležitosti správního rozhodnutí podle § 46 a 47 správního řádu.

Proti tomuto usnesení podala včas kasační stížnost žalobkyně. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 25. 2. 2004, č. j. 4 As 40/2003 – 30, usnesení Městského soudu ze dne 18. 8. 2003, č. j. 2 Ca 26/2003 – 10, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění rozsudku především konstatoval, že žaloba žalobkyně směřovala proti rozhodnutí správního orgánu, tedy proti rozhodnutí Městské části Praha 7 – Úřadu městské části Praha 7, ze dne 26. 5. 2003, jímž bylo zastaveno přestupkové řízení s B. V., zahájené dne 12. 2. 2003 na základě podání návrhu žalobkyně. Na uvedených závěrech nemůže ničeho měnit ani skutečnost, že proti rozhodnutí správního orgánu vydaného podle § 76 odst. 1 písm. e) nelze podat odvolání, a že toto rozhodnutí se účastníkům řízení neoznamuje, ale účastníci se o něm pouze vyrozumějí. Nesouhlasil tedy s názorem soudu, že k přezkoumání takového rozhodnutí správního orgánu není dána pravomoc soudu podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a s tím, že návrh je podle tohoto zákona nepřipustný podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., kdy nepřipustnost žaloby shledal soud v tom, že žaloba nesměřuje proti správnímu rozhodnutí, nýbrž proti oznámení (soud měl na mysli zřejmě vyrozumění) žalované Městské části Praha 7. Konstatoval, že Městský soud v Praze při tomto posouzení vycházel z nesprávného základního předpokladu o tom, že žalobkyně nepodala žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, ale že ji podala pouze proti vyrozumění o zastavení přestupkového řízení. Nejvyšší správní soud dále konstatoval, že je nutno vycházet z toho, že přestupkové řízení je třeba považovat za řízení v oblasti veřejné správy. Dále zavázal Městský soud v Praze k tomu, aby se v dalším řízení vypořádal s tím, zda žalobkyně má žalobní legitimaci ve smyslu § 65 odst. 1 a 2 s. ř. s.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 10. 6. 2004, č. j. 2 Cad 9/2004 – 42, žalobu odmítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu. Konstatoval, že se nejprve zabýval otázkou žalobní legitimace žalobkyně. Po obsáhlém výkladu dospěl k závěru, že žalobkyně není legitimována k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť nebyla ve svých právech zkrácena přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují její práva nebo povinnosti, neboť ani z ustanovení § 84 odst. 4 zákona č. 200/1990 Sb. nelze vyvodit žalobkyní tvrzené právo navrhovatele v přestupkovém řízení na vyslovené viny. Podle názoru soudu nebyla žalobkyně aktivně legitimována ani podle ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s., neboť postupem správního orgánu nebyla zkrácena na svých právech. Konstatoval, že právní zástupkyně byla přítomna při všech úkonech správního orgánu, navrhovala důkazy, které byly správním orgánem provedeny, a to jak výsledk svědků, tak vyžádání lékařské zprávy o duševním stavu paní V. z Psychiatrické léčebny Praha 8 – Bohnice, kde tato byla hospitalizována. Po seznámení s touto lékařskou zprávou nevznesla právní zástupkyně žádné námítky ani další návrhy na provádění důkazního řízení. Soud dospěl k závěru, že z těchto důvodů žalobkyně k podání žaloby není aktivně legitimována podle ustanovení § 65 odst. 1 a 2 s. ř. s., a proto je na žalobu nutno nahlížet jako na žalobu podanou neoprávněnou osobou. Soud proto rozhodl usnesením podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Proti tomuto usnesení podala včas kasační stížnost žalobkyně. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 27. 9. 2005, č. j. 4 As 50/2004 – 61, usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2004, č. j. 2 Cad 9/2004 – 42, zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud vyslovil názor, že v posuzované věci nebyly podmínky pro postup podle § 46 odst. 1c s. ř. s. Dospěl k závěru, že Městský soud v Praze měl návrh žalobkyně „propustit do řízení“, kdy teprve, vyjde-li najevo nedostatek aktivní legitimace, měl by s ohledem na tuto skutečnost o návrhu rozhodnout rozsudkem. Zavázal soud k tomu, aby ve věci nařídil jednání, případně postupoval podle § 51 odst. 1 s. ř. s. a ve věci rozhodl rozsudkem. Dále zavázal městský soud k tomu, aby se vypořádal s námitkou stěžovatelky, a to s tvrzením, že stěžovatelka je nositelkou veřejného subjektivního práva na řádné projednání na základě jí podaného návrhu na projednání přestupku.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 3. 2. 2006, č. j. 2 Ca 20/2005 – 69, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Po obsáhlých zjištěních učiněných ze správního spisu dospěl k závěru, že žalobkyně nebyla zkrácena na svých právech uvedených v ustanovení § 65 odst. 1 a 2 s. ř. s. Vycházel z toho, že zákonem o přestupcích není založen nárok navrhovatele na určitý způsob ukončení přestupkového řízení a žalobkyně proto nemohla být zkrácena na svých právech s tím, že řízení o přestupku bylo zastaveno. Ani oprávnění navrhovatele odvolat se do výroku o vině nemůže tento závěr zvrátit. Ustanovení § 81 odst. 4 a § 76 odst. 1 písm. a), b), c) a § 82 zákona č. 200/1990 Sb. pouze legislativně dotváří postavení navrhovatele ve správním řízení jako osoby, již svědčí právo v řízení s návrhem disponovat. Do ustanovení § 49 odst. 1, § 76 odst. 1 písm. j), § 81 odst. 4 téhož zákona se promítá specifikum řízení o tzv. návrhovém deliktu spočívající v tom, že není vybudován na principu soustředění všech procesních funkcí do rukou správního orgánu, což je charakteristické pro přestupkový proces, přičemž v řízení o tzv. návrhovém přestupku se naproti tomu uplatní rozdělení procesních funkcí mezi více subjekty. Postupem správního orgánu žalobkyně nebyla zkrácena na svých právech, neboť zástupkyně žalobkyně byla přítomna všech úkonů správního orgánu, žalobkyně byla řádným způsobem o svých právech poučena, navrhovala důkazy, které správní orgán ve správním řízení provedl, a to výsledkem svědků, tak i vyžádáním lékařských zpráv. Na žádost žalobkyně byla vyžádána lékařská zpráva z Psychiatrické léčebny Praha 8 – Bohnice, kde byla obviněná z přestupku hospitalizována od 28. 12. 2002. Po seznámení s touto lékařskou zprávou žalobkyně nevznesla námitky proti obsahu zprávy a neměla návrhy na doplnění dokazování. Soud uzavřel, že žalobkyně je sice nositelkou veřejného subjektivního práva na řádné projednání návrhu, který podala, avšak se zřetelem k tomu, že zákon o přestupcích nestanoví, že přestupkové řízení může být skončeno pouze výrokem o vině, nelze dovodit, že by zde byl nárok žalobkyně na konkrétní způsob ukončení přestupkového řízení na základě jí podaného návrhu. Soud dále uvedl, že neshledal žádné pochybení ve správním řízení ani v rozhodnutí o zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. e) zákona o přestupcích, jímž bylo řízení zastaveno proto, že obviněná z přestupku v době jeho spáchání trpěla duševní chorobou, pro niž nemohla rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem nebo ovládat své jednání. Z těchto důvodů žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala včas kasační stížnost žalobkyně (dále též jen „stěžovatelka“), a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Namítala, že se soud vůbec nezabýval otázkou, zda správní orgán ve smyslu § 32 zákona č. 71/1967 Sb. (dále též jen „správní řád z roku 1967“) zjistil přesně a úplně skutečný stav věci, a zda správní orgán splnil svoji povinnost opatřit si potřebné podklady pro rozhodnutí. Namítala dále, že rozhodnutí správního orgánu nemá oporu v obsahu správního spisu. Z žádného důkazu dosud provedeného nelze podle názoru stěžovatelky dovodit, že podezřelá z přestupku v době deliktního jednání, ze kterého je viněna, nemohla

rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem nebo ovládat své jednání, že by současně příčinou toho byla duševní porucha. Za takové důkazy nelze podle názoru stěžovatelky považovat lékařské zprávy ze dne 18. 3. 2003 a 7. 5. 2003, neboť jsou postaveny na určité míře pravděpodobnosti. Dovožovala, že správní orgán nesplnil svoji povinnost uvedenou v § 32 správního řádu z roku 1967 přesně a úplně zjistit skutečný stav věci a za tím účelem si obstarat potřebné podklady pro rozhodnutí. Tak měl učinit tím spíše, pokud v rámci své činnosti v minulosti vydal rozhodnutí, opírající se o zcela opačné závěry, pokud jde o zdravotní stav a s tím spojenou ovládací a rozpoznávací schopnost podezřelé z přestupku. Pokud správní orgán hodlal řízení zastavit, nic nebránilo zpracování znaleckého posudku. Dovožovala, že výše uvedené vady v postupu správního orgánu mohly ovlivnit zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a soud tak měl žalobou napadené rozhodnutí zrušit.

Stěžovatelka dále vyslovila názor, že pokud by ve vztahu k ní mělo být její právo na řádné projednání věci naplněno pouze tím, že má právo jako účastník řízení navrhopvat důkazy, právo být přítomna jejich provádění, vznášet k námítky, a pod., aniž by byl jinak správní orgán nucen vůči ní postupovat v souladu se zákonem, tedy zejména věc projednat, pak takový výklad je zcela nepřipustný, a na tomto výkladu postavené soudní rozhodnutí je zcela v rozporu s ustanovením čl. 36 odst. 1 Listiny základních a svobod (dále též jen „Listina“). Podle názoru stěžovatelky každému rozhodnutí správního orgánu musí předcházet řádné projednání věci, na které má účastník správního řízení nárok, a každé rozhodnutí vydané podle správního řádu musí vycházet z přesně a úplně zjištěného skutečného stavu věci, a to bez ohledu na to, jakým rozhodnutím bude řízení ukončeno. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný správní orgán ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že podle jeho názoru byl skutkový stav řádně zjištěn. Lékařské zprávy o zdravotním stavu i nadále považuje za dostatečný důkazní prostředek pro své rozhodnutí ve věci přestupku slovního napadení a nepovažuje za nezbytné přizvávat k takovému řízení, kdy hlavním úkolem správního orgánu je především vést řízení tak, aby mezi oběma stranami byl uzavřen smír, znalce z oboru psychiatrie. Podotkl, že praxe při projednávání přestupků za přizvání znalce z oboru psychiatrie několikrát ukázala, že závěr takového znaleckého posudku bývá totožný s lékařskou zprávou o zdravotním stavu a není tedy na místě zpochybňovat důkazní hodnotu lékařské zprávy. Žalovaný správní orgán tedy nesouhlasil s tvrzením stěžovatelky, že rozhodl ve věci přestupku v rozporu se zákonem a trval na tom, že vydanému rozhodnutí předcházelo i řádné projednání věci.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatelka podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení

se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

V posuzované věci Městský soud v Praze v napadeném rozsudku dovedl, že stěžovatelka je sice nositelkou veřejného subjektivního práva na řádné projednání věci na základě jí podaného návrhu u správního orgánu, avšak nemá již právo na určitý konkrétní způsob ukončení přestupkového řízení. Současně konstatoval, že neshledal žádná pochybení ve správním řízení vedeném před správním orgánem ani v rozhodnutí o věci, kterým bylo řízení zastaveno proto, že obviněná z přestupku v době spáchání přestupku trpěla duševní chorobou, pro niž nemohla rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem, nebo ovládat své jednání.

Stěžovatelka v kasační stížnosti sice připouští, že nemá nárok na konkrétní rozhodnutí o vině, avšak tvrdí, že má právo na řádné projednání věci, čímž rozumí i povinnost správního orgánu postupovat podle § 32 správního řádu z roku 1967, tedy na to, aby rozhodnutí vycházelo z přesně a úplně zjištěného skutečného stavu věci. Podle jejího názoru byla správním orgánem povinnost uvedená v ustanovení § 32 správního řádu z roku 1967 porušena tím, že nebyly shromážděny důkazy pro závěr o zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. e) zákona č. 200/1990 Sb., tedy pro zastavení řízení proto, že obviněná z přestupku v době jeho spáchání trpěla duševní poruchou, pro niž nemohla rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem, nebo ovládat své jednání.

Předně je třeba konstatovat, že stěžovatelka jako navrhovatelka, na jejíž návrh bylo zahájeno řízení o přestupku podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích, byla účastníkem správního řízení. Uvedené postavení jí přiznává výslovně ustanovení § 72 písm. d) téhož zákona. U přestupků, které lze projednat jen na návrh, (což byl posuzovaný případ), se může navrhovatel odvolat jen proti té části rozhodnutí, která se týká vyslovení viny obviněného z přestupku nebo povinnosti navrhovatele nahradit náklady řízení, může se též odvolat též proti rozhodnutí o zastavení řízení (§ 81 odst. 4, § 76 odst. 3 zákona o přestupcích). V této souvislosti se připomíná, že v odvolacím řízení nemůže správní orgán změnit uloženou sankci v neprospěch obviněného z přestupku.

Postavení navrhovatele v přestupkovém řízení je z hlediska jeho práv výraznější než postavení poškozeného, který je účastníkem řízení jen pokud jde o projednání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem, a může se odvolat jen ve věci náhrady škody. Zákon o přestupcích nepřiznává poškozenému, který v přestupkovém řízení neuplatnil nárok na náhradu škody, postavení účastníka řízení právě z toho důvodu, že taková osoba není v daném řízení dotčena na svých právech. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 2 As 73/2006 – 53, takový poškozený, který neuplatnil nárok na náhradu škody v přestupkovém řízení, není legitimován k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť rozhodnutí o přestupku nebylo způsobilé zasáhnout do jeho hmotněprávní sféry. Zároveň nemůže být legitimován k podání žaloby ani podle § 65 odst. 2 s. ř. s., neboť nebyl účastníkem správního řízení a nemohl tak být dotčen ani na svých právech procesních, které mu zákon v daném případě nepřiznává.

V řízení o přestupcích, které lze projednat jen na návrh, rovněž podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze dovést, že rozhodnutí o přestupku by bylo způsobilé zasáhnout do hmotněprávní sféry navrhovatele. Navrhovatel však je účastníkem přestupkového řízení, který má právo tvrdit, že byl postupem správního orgánu zkrácen

na právech, která jemu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

V posuzované věci stěžovatelce, jako navrhovatelce, která byla účastnicí přestupkového řízení, zcela jistě svědčí právo na to, aby správní orgán zjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí. Stěžovatelce rovněž svědčilo právo na to, aby rozhodnutí správního orgánu vycházelo ze skutkového stavu, který má oporu ve spisech. V této souvislosti Nejvyšší správní soud připomíná, že rozhodnutím Městské části Praha 7 ze dne 26. 5. 2003 bylo řízení proti B. V. zastaveno podle § 76 odst. 1 písm. e) zákona o přestupcích. Proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné, rozhodnutí o zastavení řízení se vyznačí ve spise a účastníci řízení se o něm pouze vyrozumějí.

Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem Městského soudu v Praze potud, pokud uzavírá, že stěžovatelka po podání návrhu na zahájení řízení ze dne 6. 2. 2003 byla poučena o tom, že se stává účastníkem řízení se všemi právy k tomu náležejícími. V průběhu přestupkového řízení byli vyslechnuti svědci navrhovaní stěžovatelkou a stěžovatelka byla přítomna projednávání věci ve dnech 12. 3. a 31. 3. 2003. U jednání dne 31. 3. 2003 byla zástupkyně stěžovatelky seznámena s lékařskou zprávou MUDr. I. K. ze dne 18. 3. 2003. V této zprávě je uvedeno, že paní B. V. byla hospitalizována od 28. 12. 2002 do 21. 1. 2003 v Psychiatrické léčebně Bohnice – Praha 8, a přijetí předcházelo zhoršení psychického stavu. U jmenované se ale nejedná o duševní chorobu v pravém slova smyslu, tedy psychózu, ale jedná se o poruchu osobnosti a na jejím základě o těžké poruchy chování. V uvedené dny před přijetím lze předpokládat, že její ovládací a rozpoznávací schopnosti byly podstatně sníženy.

Na tomto místě je třeba podotknout, že dotaz správního orgánu na zdravotní stav obviněné byl formulován správním orgánem s obecným popisem skutku, kterého se měla odviněná dopustit od listopadu 2002 a ve dnech 27. a 28. 12. 2002.

Zástupkyně stěžovatelky k této zprávě uvedla, že je v ní konstatován pouhý předpoklad, že ovládací a rozpoznávací schopnost obviněné byla podstatně snížena, nikoliv však zjištění jejího zdravotního stavu. Navrhla proto, aby byla vyžádána lékařská zpráva z PL Bohnice o zdravotním stavu obviněné v době přijetí. Dále uvedla, že o zdravotním stavu by více napověděl ošetřující lékař obviněné.

Na to správní orgán vyžádal dne 14. 4. 2003 zprávu z Psychiatrické léčebny v Praze Bohnicích, a to rovněž s obecným vymezením skutku, kterého se měla obviněná dopustit svými výroky a jednáním a tím urazit stěžovatelku na cti, v období od listopadu 2002 do 28. 12. 2002. Podle lékařské zprávy ze dne 7. 5. 2003 se uvedeného jednání jmenovaná dopustila pravděpodobně v důsledku závažné duševní poruchy, v důsledku které nebyla zodpovědná za své jednání. S touto zprávou byla zástupkyně stěžovatelky seznámena dne 23. 5. 2003. Návrhy na doplnění důkazního řízení nevznesla a k této zprávě nevznesla připomínky.

Nejvyšší správní soud uvádí, že v dané věci nejde o posouzení toho, zda v případě zkoumání zdravotního stavu obviněné, kdy jsou pochybnosti o její přičetnosti, je vhodnější vyžadovat lékařské zprávy nebo znalecké posudky, ale jde o posouzení toho, zda důkazy obsažené ve spise, jsou způsobilé odůvodnit rozhodnutí správního orgánu. Je tedy třeba posuzovat, zda lékařské zprávy ze dne 18. 3. 2003 a ze dne 7. 5. 2003 byly důkazy způsobilými pro závěr správního orgánu o zastavení přestupkového řízení podle § 76 odst. 1 písm. e) zákona o přestupcích, jinak řečeno, zda rozhodnutí o zastavení přestupkového řízení mělo oporu v důkazech obsažených ve správním spise.

Podle § 76 odst. 1 písm. e) o přestupcích, správní orgán řízení o přestupku zastaví, jestliže se v něm zjistí, že obviněný z přestupku v době spáchání přestupku trpěl duševní poruchou, pro níž nemohl rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem, nebo ovládat své jednání.

Podle § 5 odst. 2 téhož zákona, za přestupek není odpovědný, kdo pro duševní poruchu v době jeho spáchání nemohl rozpoznat, že jde o porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem, nebo nemohl ovládat své jednání. Odpovědnosti se však nezbavuje ten, kdo se do stavu nepřičetnosti přivedl, byť i z nedbalosti, požitím alkoholu nebo užitím jiné návykové látky.

Se stěžovatelkou lze souhlasit potud, že ani jedna ze zpráv (sama o sobě) svou formulací se přesně slovy zákonných předpokladů nevyjadřuje. Z těchto zpráv však lze dovodit, že v době spáchání skutku trpěla obviněná duševní poruchou osobnosti s těžkými poruchami chování, pro niž byly ovládací a rozpoznávací schopnosti podstatně sníženy. Nejvyšší správní soud dále vycházel z toho, že lékařská zpráva ze dne 18. 3. 2003 byla podána odbornou lékařkou z oboru psychiatrie, u níž se obviněná léčí, a lékařská zpráva ze dne 7. 5. 2003 byla podána lékařkou Psychiatrické léčebny v Bohnicích, kam byla obviněná převezena dne 28. 12. 2002, kdy její jednání, které bylo předmětem přestupkového řízení, vyvrcholilo. Pokud jde o námitku, že v lékařských zprávách nebyla uvedena doba spáchání skutku a způsob jeho spáchání, lze sice stěžovatelce přisvědčit, avšak odpovědi lékařů je třeba posuzovat v kontextu s dotazy správního orgánu, kdy v každém z těchto dotazů byl skutek časově vymezen od listopadu 2002 do 28. 12. 2002 a způsob provedení skutku byl charakterizován tak, že obviněná svým jednáním, resp. výroky, které užíla na adresu majitelky domu pí F., měla tuto urazit na cti. Je pravdou, že v obou lékařských zprávách je použit termín „pravděpodobně“. Použití tohoto výrazu lze přisoudit odstupu doby podání lékařských zpráv od spáchání skutku. I tak je však třeba obsah těchto zpráv vykládat tak, že svědčí pro zastavení řízení, nikoliv pro potrestání obviněné. Lze ztěžít předpokládat, že po pěti letech od spáchání přestupku by byl případný znalecký posudek ve svých závěrech přesvědčivější.

Nejvyšší správní soud pro úplnost uvádí, že jeden rok od spáchání přestupku uplynul dne 28. 12. 2003. Tato zákonná lhůta neběží po dobu soudního řízení, tedy od podání návrhu 24. 7. 2003 (§ 41 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud přihlédl rovněž k tomu, že přestupky proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích nevykazují výrazný stupeň společenské nebezpečnosti, což je vyjádřeno v zákoně tím, že se neprojednávají z úřední povinnosti, ale pouze na návrh. U těchto přestupků správní orgán postupuje tak, že se nejprve pokusí uraženého na cti a obviněného z přestupku smířit. V posuzované věci obviněná dne 10. 3. 2003 po seznámení se se stížností stěžovatelky uvedla, že si vůbec na nic nepamatuje, a dne 31. 3. 2003 u jednání uvedla, že jí zmáhá péče o dceru J. (údajně zbavená způsobilosti k právním úkonům) a vlastně ani neví, proč vše stěžovatelce říkala. Uvedla dále, že ji všechno mrzí, protože proti stěžovatelce nic nemá.

Pokud jde o rok 1995, je z obsahu soudního spisu patrné, že rozhodnutím žalované ze dne 13. 12. 1995 byla paní V. uznána vinnou z přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona o přestupcích a byla jí uložena pokuta ve výši 700 Kč. Z odůvodnění rozhodnutí plyne, že z lékařské zprávy bylo zjištěno, že obviněná je v občasné péči psychiatrické ordinace a při vyšetřeních nebylo zjištěno, že by trpěla duševní poruchou

v pravém slova smyslu, a nejedná se o postižení, které by snižovalo její rozpoznávací a ovládací schopnosti.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu však do spáchání přestupku v roce 2002 uplynul delší časový úsek a z lékařských zpráv vyplývá jednoznačné zhoršení zdravotního stavu obviněné. Z obsahu správního spisu plyne, že obviněná byla hospitalizována v PL Bohnice v roce 2001 pět týdnů a poté byla hospitalizována bezprostředně po spáchání přestupku od 28. 12. 2002 do 21. 1. 2003.

Nejvyšší správní soud připouští, že obsah lékařských zpráv ne zcela přesně formulovaných, byl vyložen ve prospěch obviněné, avšak tento postup odpovídající i obecným zásadám trestního řízení nepovažuje za nezákonný ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a), b), c) s. ř. s., tedy postup, který by měl vyústit v úvahu o zrušení napadené rozhodnutí správního orgánu a vrácení věci k novému projednání.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal stejně jako Městský soud v Praze pochybení v postupu správního orgánu, který vyústil v rozhodnutí o zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. e) zákona o přestupcích. Stěžovatelce lze sice přisvědčit, že napadený rozsudek Městského soudu v Praze není v některých částech zcela zřetelný, avšak vyjadřuje se rámcově ke všem zásadním otázkám a proto nelze tento rozsudek považovat za nepřezkoumatelný ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť stěžovatelka ve věci nebyla úspěšná, a žalovanému správnímu orgánu náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Zúčastněná osoba B. V. se k věci nevyjádřila, z obsahu spisu nevyplývá, že by požadovala náhradu nákladů řízení, proto bylo rozhodnuto tak, že zúčastněná osoba nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. října 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu